

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/387/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

61/2018. (III. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2017. szeptember 12-én előterjesztett **panaszát** a 2018. március 8-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a G.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. augusztus 24-én, egy áruházban történt részrehajló rendőri intézkedés (feltartóztatás, ruházat-átvizsgálás és annak körülményei) és időtartama, a kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása, a rendőri hangnem és bánásmód miatt, továbbá a sérelmére elkövetett bűncselekményekkel összefüggésben 2017. szeptember 12-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát. A panaszos 2017. október 24-én és november 12-én kiegészítette beadványát.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2017. augusztus 24-én délután a panaszos egy bevásárló központban vásárolt, amikor is 18 óra 15 perc és 19 óra 15 perc között rendőri intézkedés alá vonták.

A kiérkező rendőrök közül az egyik (tetovált, kék szemű) rendőr köszönés és bemutatkozás nélkül a panaszosra kiabált, hogy „miért ütött meg egy nőt?”. A panaszos megrémült, és ő is kiabált, hogy „nem ütötte meg”. A biztonsági őrök gyűrűjében a rendőrök közölték vele, hogy „beviszik a vizsgálóba”. A panaszos tiltakozott ez ellen, mivel nem akart a kamerával figyelt ügyfélpulttól eltávolodni: rettegett, hogy a kamera nélküli helyiségben bántalmazhatják, vagy elveszik a holmijait.

A rendőrök a panaszost a karjánál fogva megragadták, hátrafeszítették, majd az egész áruház épületén át egy helyiségbe kényszerítették, ahol közel egy órát kellett várakoznia. Mobiltelefonját azonnal kikapcsoltatták vele a rendőrök. A tetovált, kék szemű rendőr elvette a panaszos iratait, amik kikerültek a panaszos látóköréből, mivel kiment a helyiségből.

A panaszos többször elmondta, ha visszakapja a pénzét, nem tesz feljelentést (, mivel az általa akkor vásárolt árucikkeket a rendőrök érkezése előtt már visszaadta, és azok árát visszakövetelte). A panaszos állítása szerint az az eladónő, aki hamisan megvádolta azzal, hogy megütötte őt a panaszos, a számlát is meghamisította (egy nem létező, két nappal korábbi számlára hivatkozva, amikor a panaszos nem is járt az áruházban).

Miután a panaszos pénzt bevitték a helyiségbe, a két rendőr kíséretében úgy kellett távoznia a panaszosnak, mint egy „rajtakapott és elvezetett tolvaj”.

Az áruház alkalmazottjait és a biztonsági őröket nem igazoltatták a rendőrök, az állítólag megütött alkalmazottat nem vitték el láttelepet vetetni, továbbá a panaszosnak nem engedték meg, hogy velük szemben feljelentést tegyen, amit sérelmesnek tart. Panaszolja továbbá azt is, hogy nem foglalták le az áruházi biztonsági kamera felvételeit, illetve, hogy a rendőrök többször, „tüntetőleg” kezét fogták a biztonsági őrökkel, ami megkérdőjelezi pártatlanságukat. A panaszos a Vásárlók könyvébe sem írhatott be. Az egyik rendőr azt mondta neki, hogy a panaszos „csak a jogait ismeri, a kötelességeit nem”, amit a panaszos nem értett, hogy miért mondja neki. Sérelmezte azt is a panaszos, hogy a rendőri intézkedés legalább 50 percet vett igénybe, amelynek a nagy részét az átvizsgálóban kellett töltenie.

2) A panaszos az áruházi biztonsági őrök vonatkozásában előadta, hogy több bűncselekményt valósított meg a sérelmére, úgy mint foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetést, hamis vádat, személyi szabadság megsértését. Az áruházvezető úgyszintén megvalósította a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetést, valamint bűnpártolást is.

3) A panaszos továbbította a Testület részére az áruházi, 2017. augusztus 24-én kelt bizonylatot, amelyhez azt a megjegyzést fűzte, hogy az hamis, ami magánokirat-hamisításnak minősül az áruház részéről.

4) A panaszos továbbította az orvosi vizsgálata során keletkezett orvosi dokumentumokat.

a) Az egészségügyi szolgálat orvosa által 2017. augusztus 25-én kiállított ambuláns lapja azt tartalmazza, hogy a panaszos elmondása szerint az, miszerint előző napon az áruházban a

biztonsági őr által hívott rendőrök szóváltás nélkül – mivel a kamera nélküli vizsgálóba nem akart bemenni – mindkét karjánál fogva, azt hátra feszítve betessékelték a helyiségbe. Azóta a bal vállát fájlalja és a jobb karját kevésbé, de fájlalja.

Az orvos megállapítása szerint mindkét váll mozgásai teljesek, a bal váll mozgásai kissé fájdalmasak, külsérelmi nyom a bal felkar felső harmadának belső felszínén a hónalj ároktól 8 cm-re harántirányban elhelyezkedő ujjlenyomat helyén keletkezett felületes véraláfutás a bőrben, a jobb oldalon a felkar belső felszínén a túloldalival megegyező magasságban három, fél cm átmérőjű ujjbegylenyomatnak megfelelő kis lívid elszíneződés látható. Egyéb külsérelmi nyom nincs.

A váll és felkar zúzódását állapította meg az orvos, törés nincs.

b) Az egészségügyi szolgálat által 2017. augusztus 25-én kiállított röntgen lelet alapján törés nem volt kimutatható.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszossal szemben 2017. augusztus 24-én a G.-i Rendőrkapitányság K.-i Rendőrőrs két beosztottja, egy r. őrmester járőrvezető és egy r. őrmester járőr fogantatosított rendőri intézkedést.

2) A Testület felvilágosítás-kérése alapján a rendőrség azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszos bejelentéséről a RZS Neo rendszerben nem találtak hanganyagot.

3) A névtelen bejelentések tekintetében a rendőrség továbbította a „küldés leírása” megnevezésű dokumentumokat.

a) Az első, névtelen bejelentés 2017. augusztus 24-én 18 óra 32 perckor érkezett a 112-es segélyhívó számra. A bejelentés szövege: „Azt mondja, 6 ember belekötött az áruháznál, mert hátba vágott egy nőt. A pénzt is elvették.” A bejelentést rögzítő r. főtörzsőrmester hiába kérdezgette, a panaszos mindenkivel beszélt, csak vele nem. Bővebb információt nem tudott meg tőle.

b) A második, szintén névtelen bejelentés 18 óra 37 perckor érkezett, szintén a 112-es segélyhívó számra. A bejelentő ismételt arról tett bejelentést, hogy veszekedés van közöttük és az áruház biztonsági szolgálata, valamint a dolgozók között. A bejelentő nem szólt bele a készülékbe, majd a bejelentést rögzítő úgy hallotta, hogy bántalmazás is történt. A bejelentő közli, hogy 6 ember belekötött az áruháznál, mert hátba vágott egy nőt. A pénzt is elvették.

A rendőrök 19 óra 37 perckor érkeztek a helyszínre, a rendőri intézkedés 19 óra 50 perckor befejeződött. A dokumentum szerint az elintézési mód: beavatkozás, adatgyűjtés, felvilágosítás, figyelmeztetés, helyszín megtekintése, igazoltatás, jogi felvilágosítás. Rendőri jelentés készül.

4) A Testület felvilágosítás-kérése alapján a panaszossal szemben intézkedő járőrvezető utólag jelentést készített. A dokumentum az alábbi adatokat tartalmazza.

A r. őrmester a kérdéses napon 18 órától másnap 6 óráig látott el járőrszolgálatot K.-i Rendőrőrs illetékességi területén a r. őrmester járőrrel, amikor is a Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Tevékenységirányítási Központ (a továbbiakban: TIK) utasítást adott EDR rádión keresztül, hogy jelenjenek meg az áruházban, mivel onnan a biztonsági szolgálat kért segítséget, mert egy ismeretlen személy megütötte az ott dolgozó munkatársukat.

A helyszínre kiérkezve, 18 óra 45 perc körüli időben felvették a kapcsolatot a biztonsági szolgálattal az ajándék csomagoló pult környékén, a bejáratnál. Elmondták, hogy aznap 18 óra 15 perc körül egy férfi (a panaszos) fizetett a kasszánál, hátitáska is volt rajta. Fizetést követően zavartan viselkedett, amire a biztonsági szolgálat felfigyelt. A biztonsági szolgálat a panaszos után indult, aki ezt észelve „menekülni”, kocogni kezdett a kijárat felé.

Három biztonsági őr futott a panaszos után, aki a neki háttal álló, ajándék csomagolós hölgyet jobb kezével, tenyérrel vállon ütötte. Ezt követően a biztonsági szolgálat visszatartotta őt a rendőrök helyszínre érkezéséig.

A r. őrmester intézkedés alá vonta a panaszost, a napszaknak megfelelő köszönéssel, szolgálati helye, neve, beosztása, jelvéyszámával közlésével, majd személyazonosító igazolványa átadására szólította fel, és az intézkedés célját is közölte vele.

A panaszos az intézkedés alatt zavartan viselkedett, folyamatosan körbetekintgetett, ezzel arra utalva, hogy intézkedés alól ki szeretné vonni magát. Személyi igazolványát csak többszöri felszólítást követően volt hajlandó átadni, és azt követően többször ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól, oly módon, hogy elindult a kijárat felé.

Emiatt, illetve, mert az áruházban nagy volt a hangzavar, a járőrvezető megkérte a panaszost, hogy az intézkedés további részében fáradjon be velük a ruházati átvizsgálóba, aminek azonban nem akart eleget tenni, többször ki akarta magát vonni az intézkedés alól.

A járőrvezető többször felszólította őt „a törvény nevében”, hogy fejezze be ezt a magatartását, valamint felhívta a figyelmét: amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, testi kényszert fognak alkalmazni. A panaszos továbbra sem fejezte be ezt a magatartást, ezért a rendőrök testi kényszert alkalmaztak, megfogták a két kezét. A járőrvezető a bal felső karját, a járőr pedig a jobb felső karját, majd az átvizsgáló felé mentek. A testi kényszer alkalmazása előtt „a törvény nevében” szavak elhangzását követően felszólították, hogy azt fognak alkalmazni vele szemben.

A panaszos többször is fennhangon kiabálni kezdte, hogy ne bántsák, valamint, hogy „rendőri túlkapás”, illetve, hogy fel fogja a rendőröket jelenteni. Mivel kiabált, ezért a járőrvezető az előző hangneménél hangosabban felszólította, hogy fejezze be ezt a magatartást.

A testi kényszer alkalmazása kb. 2 percig tartott, mivel a panaszos a kijáratától egészen a ruházat átvizsgáló helyiségig ellenszegülő magatartást tanúsított.

Az átvizsgálóban a járőrvezető megkérdezte őt a történetekkel kapcsolatban, amire azt mondta, hogy nem érti ezt a szituációt, ő csak vásárolni ment be az áruházba, majd fizetést követően rátámadtak a biztonsági őrök. Elmondta, hogy ez a támadás abban nyilvánult meg, hogy fizetést követően egy biztonsági őr rákiabált, hogy „Uram! Álljon meg!”, amire ő megijedt, majd ezt követően futni kezdett a kijárat felé, mire hátranézett, már három biztonsági őr futott utána. Mivel ő megijedt, ezért segítséget akart kérni az ajándék csomagolós hölgytől, aki neki háttal állt, mivel futott és kinyújtotta a kezét, hogy a neki háttal álló hölgytől segítséget kérjen, megérintse a vállát. Ezért tűnhetett úgy, hogy megütötte, de elmondása alapján a panaszos azt is mondta, hogy „Segítség!”

A panaszos a ruházat átvizsgálóban az intézkedés alatt a mobiltelefonját akarta használni, telefonálni szeretett volna, ezért a járőrvezető többször felszólította: ameddig intézkedés alatt áll, nem használhatja a mobiltelefonját. Annak eleget tett, a telefont kikapcsolta, és letette az asztalra.

Ezt követően a járőrvezető szóban meghallgatta az ajándék csomagolásnál dolgozó hölgyet, aki elmondta, hogy kollégájával beszélgetett, majd arra lett figyelmes, hogy valaki a jobb vállát hátulról megüti, ekkor vélte felismerni az intézkedés alá vont panaszost. A nő nem kívánt orvosi ellátást, és nem fájt a válla, csupán megijedt.

A r. őrmester járőr a ruházat átvizsgálóban maradt a panaszossal, amíg a járőrvezető felment a kameraszobába megnézni a kamerafelvételt. A felvételeken az látszott, hogy a panaszos fut, utána pedig a biztonsági őrök, majd amikor az ajándék csomagolás hölgyhöz ér, kinyújtja a jobb kezét, hogy a vállára tegye. A felvételen szándékos ütés nem látszódott.

A történeteket a járőrvezető jelentette a TIK, illetve a szolgálatirányító parancsnok felé.

A rendőri jelentés továbbá azt tartalmazza, hogy a panaszos elmondta: a fogyasztóvédelem felé fog fordulni ezzel az ügygel kapcsolatban, az áruházi dolgozók viselkedése miatt. Rendőri intézkedést azonban nem kért.

Az áruházi intézkedés kb. 45-60 percet vett igénybe, mivel a járőrvezető a meghallgatta a feleket, visszanézte a kamerafelvételt, továbbá ruházatátvizsgálást is végeztek, mivel a biztonsági szolgálat azt gondolta, hogy a táskájában lopott dolgok találhatóak. Ezt ellenőrizték az áruházi nyugtával, amit a panaszos magánál tartott, azonban eltulajdonított dolog nem került elő.

5) A G.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 2)-4) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza.

a) 2017. augusztus 24-én 18 óra 45 perctől az áruházban a Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság TIK utasítására történt rendőri intézkedés. A biztonsági szolgálattól bejelentés érkezett, hogy egy ismeretlen személy megütötte az ott dolgozó munkatársukat. A panaszostól két esetben is történt bejelentés, a másodikikat követően a bejelentést rögzítő r. főörzsőrmester rendőri egységet irányított a helyszínre.

b) A panaszos – miután testi kényszer alkalmazásával az áruház átvizsgáló helyiségébe kísérték – már nyugodtabb volt.

c) Az áruház biztonsági helyiségében történt meg a panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálása (utóbbiban csak olyan termékek voltak, melyeket az áruházban blokkal igazoltan vásárolt).

d) A panaszos rendőri intézkedést nem kért. Tekintettel arra, hogy bűncselekmény, vagy szabálysértés nem valósult meg, az intézkedést a járőrök befejezték.

e) A rendőrök az intézkedés céljaként azt közölték a panaszossal, hogy a bejelentés alapján egy hölgyet megütött, valamint elfutott a biztonsági szolgálat elöl, amikor azok megállásra szólították fel, ezért igazoltatják, illetve a viselkedése miatt ellenőrizni fogják, nem tulajdonított-e el az áruházból valamit, ezért a ruházatát és a csomagját át fogják vizsgálni.

f) A panaszos nem jelezte, hogy egyoldalúnak tartja az intézkedést, csak annyit mondott, hogy a fogyasztóvédelemhez fordul az áruház munkatársainak viselkedése miatt. Az intézkedés nem volt

részrehajló: minden felet meghallgattak, a hallottak tisztázása érdekében a kamerafelvételeket is visszanezték, annak során megállapították, hogy a panaszos nem bántalmazta az áruház dolgozóját. A ruházat- és csomag átvizsgálást követően – mivel bűncselekmény, illetve szabálysértés nem valósult meg – további intézkedés nem történt.

g) A panasz azon része tekintetében, miszerint az egyik rendőr ismerte a biztonsági öröket és kezét is fogott több áruházi alkalmazottal, a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy a r. őrmester járőrvezető szóban elmondta: többször intézkedtek már az áruházban, ezért törvényszerű, hogy a biztonsági örök közül többüket látásból ismerik, de az intézkedések alkalmával nem szoktak kezét fogni, ezzel is igyekeznek elkerülni az esetleges részrehajlás látszatát is.

h) A testi kényszer alkalmazása tekintetében a kapitányságvezető azt a tájékoztatót adta, hogy a panaszos a rendőrök kérésékor, illetve az intézkedés megkezdésekor zavartan viselkedett, folyamatosan körbetekintgetett, az igazolványát csak többszöri felszólítás után adta át, valamint ki akarta vonni magát az intézkedés alól oly módon, hogy elindult a kijárat felé. Amikor a járőrök megkérték, hogy menjen be velük az áruház ruházati átvizsgálójába, hogy a további intézkedés diszkrét körülmények között történjen, a panaszos annak nem akart eleget tenni, többször elindult a kijárat irányába, valamint a „törvény nevében” felszólítást követően sem tett eleget. Ezért közölték vele: amennyiben nem engedelmeskedik a rendőri felszólításnak, kényszerítő eszközt (testi kényszert) fognak alkalmazni vele szemben, hogy az irodába kísérhessék. Mivel továbbra sem tett eleget a felszólításnak, a járőrök testi kényszert alkalmaztak (két oldalról a karjának felső részét megfogva próbálták az irodába kísérni), ami legalább 2 percet vett igénybe, mivel a panaszos folyamatosan ellenszegülő magatartást tanúsított.

i) A rendőri intézkedés hangneme és bánásmódja tekintetében a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. Az intézkedés hangneme nyugodt volt, annak ellenére, hogy a panaszos többször ki akarta vonni magát alóla. A nagyobb hangzavar miatt többször próbálták neki elmondani az intézkedés menetét, majd mikor a karjait megfogták, a panaszos kiabálni kezdett, hogy ne bántás, „rendőri túlkapás!” A bekísérés során a panaszos hangosan kiabált, az intézkedő járőr is hangosabban szólt rá, hogy ellenszegülő viselkedését fejezze be. Az intézkedő járőrök úgy nyilatkoztak, hogy nem ordítottak a panasossal, őt nem alázták meg.

j) Az áruházban hétköznapi forgalom volt, azonban arról, hogy hány vásárló figyelt fel az intézkedésre, nem áll a rendőrség rendelkezésre adat.

k) A járőrvezető úgy nyilatkozott, hogy a panaszos adatait nem vitte ki a biztonsági szobából. Az áruház átvizsgáló helyiségében intézkedés közben akart a panaszos telefonálni, akkor megkérték, hogy ezt ne tegye. Annak eleget tett, a telefonját kikapcsolta és lerakta. A járőrök nem mondták neki, hogy kapcsolja ki, csak annyit, hogy amíg az intézkedés folyik, addig ne használja. A járőrök nyilatkozata szerint a panaszos az intézkedést a helyszínen nem kifogásolta.

l) Az intézkedésben résztvevő járőrpárost a parancsnokuk jellemezte. Mindketten fiatal rendőrök, a járőrvezető megbízással körzeti megbízotti feladatokat lát el, néhány éves szakmai tapasztalata ellenére, mivel rátermettsége és rendőri hivatás iránti tisztelete és alázata alkalmassá teszi a feladat ellátására. Intézkedései során mindig jog- és szakszerűen jár el, munkájára eddig panasz nem érkezett. A járőr 2016-ban szerelt fel próbaidős rendőrként a G.-i Rendőrkapitányságra, 2017. július 1-jén kinevezték. Közvetlen parancsnokuk valószínűtlennek tartja a két fiatal rendőrrel, hogy intézkedésük során bárkit megaláznának, semmibe vennének. Jelentéseik mindig részletesek, teljeskörűen megalapozottak és tartalmasak.

A G.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszolt rendőri intézkedés körülményeinek részletes megismerését követően, a rendelkezésre álló adatok és információk birtokában úgy foglalt állást, hogy azzal kapcsolatban szakmai mulasztást, jog vagy szakszerűtlenséget nem állapított meg.

III.

A Testület a panaszbeadvány azon része tekintetében, hogy az áruház vezetője, valamint a vagyonörök bűncselekményeket követtek el a panaszos sérelmére, utal a hatáskörét megállapító, az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésére. Eszerint: az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, azok közül is csak azok, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Bűncselekmény elkövetése miatt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) és a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései alapján tehet feljelentést a panaszos. Továbbá megjegyzi a Testület, hogy jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel annak vizsgálatára sem, hogy a vagyonörök milyen szakmai utasítások és normák alapján jártak el, illetve azoknak hogyan tettek eleget.

A Testület – hatáskörének hiányára figyelemmel – nem vizsgálhatta érdemben a panaszos által megjelölt bűncselekmények megvalósulását.

IV.

A Testület érdemben vizsgálta ugyanakkor a rendőrök szolgálati fellépésének módját, a panaszos feltartóztatásának, igazoltatásának jogszerűségét, arányosságát, a kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazását. Vizsgálta továbbá a mobiltelefon használat megtiltását, a rendőri intézkedés elfogulatlanságát, illetve a rendőrök bánásmódját. **A panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a XX. cikkben foglalt**

testi épséghez való jogát, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, illetve a XXVII. cikk szerinti szabad mozgáshoz való alapvető jogát, illetve az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.

1) a) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége.

A panaszbeadvány csupán azt tartalmazza, hogy a panaszos az áruházban vásárolt, amikor intézkedés alá vonták.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőrök azért jelentek meg az áruházban, mert onnan a biztonsági szolgálat kért segítséget: egy ismeretlen személy (a panaszos) megütötte az ott dolgozó munkatársukat. A rendőrségi dokumentumok szerint ugyanakkor a panaszos is két ízben telefonált a segélyhívó számra, mert az áruházban „belekötöttek”, illetve a biztonsági szolgálat embereivel vitázik, illetve „elvették a pénzét”.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. és 2. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében egyrészt általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését, illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében,

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak - szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A bejelentésekben megjelöltekre a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak fel.

A Btk. 164. §-ának (1) bekezdése szerint testi sértést valósít meg az, aki más testi épségét vagy egészségét sérti. A Btk. 370. §-ának (1) bekezdése értelmében lopást követ el az, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint lopás szabálysértése valósul meg, ha ötvenezer forintot meg nem haladó értékre követik

el (és nincs felminősítő körülmény). A Btk. 194. §-ának (1) bekezdése tartalmazza továbbá a személyi szabadság megsértése tényállását: az követi el, aki más személyi szabadságától megfoszt.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési / bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, hiszen egyrészt maga a panaszos is rendőri segítséget kért a helyszínrre (mert hatan közrefogták), a közte és az áruházi dolgozók közötti vita miatt. Másrészt az áruház biztonsági szolgálata is rendőri közreműködést kért a gyanúsán viselkedő (az áruházból futva távozó) panaszos miatt.

A Testület megítélése szerint a panaszostól érkező, valamint az áruházi dolgozóktól származó telefonos segélykérés bizonyosan olyan körülmények, amelyek a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztettek. **A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

b) A Testület ezt követően abban foglalt állást, hogy a rendőrség mennyiben tett eleget intézkedési kötelezettségének.

A panaszbeadványban a panaszos leírta, hogy az áruházi alkalmazottakat és a biztonsági őrköt nem igazoltatták, az állítólag megütött dolgozót nem vitték el látteleletet vetetni, nem foglalták le a rendőrök a biztonsági kamera felvételeit, neki pedig nem engedték, hogy feljelentést tegyen.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének 1. mondata kimondja: a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme az Rtv. alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható (az ultima ratio elve alapján), vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. (A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.)

A Be. 172. §-ának (1) és (4) bekezdése szól a büntetőfeljelentés alakszerűségéről, pontosabban annak alakszerűtlenségéről. Eszerint a feljelentést írásban vagy szóban lehet (illetve, ha annak megtétele kötelező, kell) megtenni. A feljelentésnek tehát nincsenek alaki előírásai, illetve annyi megkötés van a Be. szerint, hogy a szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni. A feljelentést pedig azonnal nyilvántartásba kell venni. A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyor.) definiálja is a feljelentés fogalmát. A Nyor. 100. §-a szerint a feljelentés minden olyan, formához nem kötött – a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására jogosult szerv vagy más hatóság, illetve a bíróság tudomására hozott – közlés, amely meghatározott vagy ismeretlen személy

által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállítást, illetve adatot tartalmaz. Tekintettel arra, hogy a Szabs. tv. nem tartalmazza a feljelentés fogalom-meghatározását, ezért a Nyor. 100. §-a szerinti fogalmat a Testület álláspontja szerint – az értelemszerű eltérésekkel – szabálysértési feljelentésre is alkalmazni lehet [ld. például a Testület 394/2015. (X. 22.) számú Állásfoglalását].

A Testület álláspontja szerint jelen esetben a rendőrök feladata a jogellenes cselekményre utaló mindkét fél bejelentése tekintetében az volt, hogy meggyőződjenek azok megalapozottságáról, azt követően a lehetőségekhez mérten adatgyűjtést végezzenek (meghallgatásokkal, áruházi biztonsági kamera felvételének megtekintésével), a tényállást tisztázzák, illetve a panaszosnak a szükséges tájékoztatást megadják (például arról, hogy feljelentést tehet).

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Testület az alábbi megállapításokat tette. A rendőrök helyesen jártak el akkor, amikor meghallgatták az áruházi vagyonőröket, a panaszost, illetve az állítólagosan megütött dolgozót. Az adatgyűjtés keretében a járőrvezető megtekintette a kamerafelvételt is, ami alapján úgy foglalt állást, hogy a panaszos valóban futva akart távozni, ugyanakkor megállapította azt is, hogy a dolgozó vállát nem szándékosan ütötte meg a panaszos. A rendőrségi dokumentumokból nem állapítható meg, hogy kizárólag a panaszost igazoltatták, vagy a dolgozókat is (a „Küldés leírása” megnevezésű dokumentumban az elintézési módok között, egyebek mellett, az igazoltatást is feltüntették.) Az intézkedés jogi felvilágosítással zárult, szintén a „Küldés leírása” dokumentum szerint. A járőrvezető jelentése ugyanakkor azt tartalmazza, hogy a panaszos azt közölte, hogy a fogyasztóvédelemhez fordul (az áruházi dolgozók viselkedése miatt), de rendőri intézkedést kifejezetten nem kért. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt ezért a Testület abban nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, hogy a panaszos közlése megfelelt-e a feljelentés – különösebb alakszerűséghez nem kötött – fogalmának, mivel arról a panaszos és a rendőr is másként nyilatkozott.

A fentiek alapján a Testület kimondta: a rendőrség egyrészt megfelelően eleget tett az Rtv. 24. §-a szerinti felvilágosítás-adási kötelezettségének, másrészt – a feljelentés megtételének elutasítása tekintetében, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelme nem megállapíthatóságáról döntött.

2) A Testület vizsgálta a panaszos feltartóztatásának, illetve igazoltatásának jogszerűségét.

A panaszbeadvány szerint a panaszost a rendőrök bevitték a kamera nélküli ruházat átvizsgáló helyiségbe, ahol igazoltatták. Időközben a személyi igazolványa kikerült a látóköréből, mert a rendőr kiment az átvizsgáló helyiségből.

A rendőrségi dokumentumok azt tartalmazzák, hogy a biztonsági szolgálat dolgozói elmondták, hogy a panaszos a fizetést követően zavartan viselkedett, amire felfigyeltek, és utána indult, aki ezt észlelve „menekülni”, kocogni kezdett a kijárat felé, közben pedig megütötte a neki háttal álló dolgozót. A rendőrök helyszínre érkezéséig visszatartották az őrk a panaszost. A panaszos a rendőri intézkedés alatt is zavartan viselkedett, körbetekintgetett (ki akarta vonni magát az intézkedés alól), személyi igazolványát többszöri felszólítást követően adta át. A rendőrök a panaszos magatartása, illetve az áruházi hangzavar miatt kérték meg, hogy az intézkedés további részében fáradjon be velük az átvizsgáló helyiségbe. a járőrvezető továbbá úgy nyilatkozott: nem vitte magával ki a helyiségből a panaszos igazolványát.

a) A Szolgálat Szabályzat 27. §-ának (1) bekezdése meghatározza a feltartóztatás fogalmát: a rendőrnek az a tevékenysége, amelynek során azt a személyt, aki a személyazonosságának igazolását megtagadja, továbbá azt, akitől felvilágosítást kér, az intézkedés helyszínének elhagyásában korlátozza, vagy a további intézkedés megtételéig a helyszín elhagyásában megakadályozza.

Az Rtv. 32. §-a tartalmazza a felvilágosítás-kérésre vonatkozó rendelkezést. Eszerint: a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

A Szolgálat Szabályzat 27. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a feltartóztatást meg kell szüntetni, ha az intézkedés célját elérte, és további intézkedésre nincs szükség.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. Ugyanezen törvényhely (4) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

Jelen esetben a Testület megállapítása szerint mindkét okból, azaz a felvilágosítás kérése miatt, illetve a panaszos személyazonosságának (közrendvédelmi célból történő) megállapítása céljából történő igazoltatása egyaránt szükséges volt. A Testület rámutat arra ugyanakkor, hogy nemcsak az áruház érdekét szolgálta a rendőri intézkedés, hanem a panaszos érdekét is: már a helyszínen sikerült tisztázniuk a rendőröknek, hogy büncselekmény (szabálysértés) nem történt a panaszos részéről.

A Testület megállapítása szerint a panaszos feltartóztatása, illetve igazoltatása jogszerűen és indokoltan történt, amellyel nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga, illetve a szabad mozgáshoz való joga.

Az igazoltatás azon része tekintetében, hogy a panaszos iratai kikerültek-e a látóköréből, a Testület az ellentmondó bizonyítékok miatt nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható.

b) Azt, hogy a panaszost egy átvizsgáló helyiségbe kísérték, a Testület az arányosság elve, valamint a fentebb hivatkozott, az Rtv. 2. §-a szempontjából vizsgálta.

Az Rtv. 15. §-a szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A Testület elfogadta a rendőrség érvelését, miszerint a panaszos ellenszegülő magatartása, valamint az áruházi hangzavar miatt kérték meg őt, hogy fáradjon be velük az átvizsgáló helyiségbe. Ott a panaszost is meghallgatták, illetve ruházatát és csomagját átvizsgálták. A Testület megállapítása szerint a rendőrök az intézkedés során a panaszos megfelelő kíméletével jártak el, amikor nem az információs pultnál – a vásárlók szeme láttára – intézkedtek vele szemben, hanem egy intimebb helyen. **A Testület megállapítása szerint a rendőri intézkedés módja megfelelt az arányosság követelményének, illetve azzal nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.**

3) A panaszbeadvány szerint az egyik rendőr köszönés és bemutatkozás nélkül kezdett intézkedni a panaszossal szemben.

A járőrvezető jelentésében előadta, hogy amikor intézkedés alá vonta a panaszost, a napszaknak megfelelően köszönt, közölte szolgálati helyét, nevét, beosztását, jelvéyszámát, illetve az intézkedés célját is.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog – amiről való kioktatás elmaradását a panaszos szintén sérelmezte –, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést fogantató személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben fogantató intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

Jelen esetben a panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak ellentmondásban vannak abban a tekintetben, hogy a szolgálati fellépés módja megfelelt-e az előírásoknak. A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a hivatkozott rendőri kötelezettség teljesítése tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

4) A panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazás tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A panaszbeadvány szerint karjait hátrafeszítve vitték őt a rendőrök az átvizsgáló helyiség felé. Az általa rendelkezésre bocsátott, a rendőri intézkedés másnapján készült orvosi vizsgálati eredmény szerint a vállak és a felkarja zúzódott, törés nem keletkezett.

A rendőrségi dokumentumok szerint a járőrvezető többször felszólította a panaszost „a törvény nevében”, hogy fejezze be az ellenszegülését, és felhívta a figyelmét: ha a felszólításnak nem tesz

eleget, testi kényszert fognak alkalmazni. A panaszos továbbra sem fejezte be ezt a magatartást, ezért a rendőrök a felkarjai megfogásával kísérték az átvizsgáló felé. A kényszerítő eszköz alkalmazása kb. 2 percig tartott, a panaszos ellenszegülő magatartása miatt.

a) A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a az alábbiak szerint rendelkezik: a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A Testület továbbá a panasz ezen része tekintetében is hivatkozik az arányosság követelményére (Rtv. 15. §). Felhívja továbbá a panaszos figyelmét az Rtv. 19. §-ában rögzítettekre: a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Jelen esetben a Testület elfogadta azt az érvelést, miszerint a panaszos folyamatosan nem tett eleget a többszöri rendőri felszólításoknak, ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól. **A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a testi kényszer alkalmazása jogszerű, indokolt és az elérni kívánt céllal arányos volt. A kényszerítő eszköz alkalmazásával nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.**

A Testület ugyanakkor felhívja a panaszos figyelmét – a Testület hatáskörére irányadó, az Rtv. 92. §-ának ismételt felhívása mellett –, hogy amennyiben a panaszos hivatali bűncselekmény miatt feljelentést kíván tenni a rendőrökkel szemben, úgy azt a Btk. és Be. rendelkezései szerint jogosult az elévülési időn belül megtenni.

b) Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során – egyebek mellett – testi épséghez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja, míg a (2) bekezdés szerint a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítja, hogy a panaszos sérülései a kényszerítő eszköz alkalmazása során tipikusan mondható sérülések. **A fentiek alapján nem sérült a panaszos testi épséghez való joga.**

5) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök kikapcsoltatták vele a mobiltelefonját.

Az intézkedő járőrvezető a panasz ezen része tekintetében úgy nyilatkozott, hogy az áruház átvizsgáló helyiségében, a rendőri intézkedés közben akart a panaszos telefonálni, ezért megkérték, hogy ezen idő alatt ne tegye. A kérésnek a panaszos eleget tett. A rendőrök nem mondták, hogy kapcsolja ki a telefont, ennek ellenére kikapcsolta és lerakta az asztalra.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a panasz mobiltelefon kikapcsoltatására vonatkozó része tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga tekintetében alapjogi sérelem nem volt megállapítható.

6) A panaszbeadvány rendőri hangnemre, illetve bánásmódra vonatkozó része tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint az egyik rendőr már az intézkedés kezdetén kiabált vele, ami miatt ő is kiabálni kezdett. Az egész áruházon keresztül kísérték őt az átvizsgáló helyiségbe, majd úgy is távozott az áruházból, mint egy „rajtakapott és elvezetett tolvaj”.

A rendőrségi dokumentumok szerint az intézkedés során a rendőri hangnem nyugodt volt, amíg a panaszos az intézkedés alatt zavartan viselkedett, majd többször is fennhangon kiabálni kezdett („ne bántsanak”, „rendőri túlkapás”, illetve, hogy fel fogja a rendőröket jelenteni). Mivel kiabált, ezért a járőrvezető az előző hangneménél hangosabban felszólította, hogy ellenszegülő viselkedését fejezze be. A járőrök azonban nem ordítottak a panaszossal, és nem alázták meg. Az áruházban továbbá hétköznapi forgalom volt, de arról nincs adat, hogy hány vásárló figyelt fel az intézkedésre.

A Testület a panasz ezen részével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára: a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekben túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat

szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a bánásmód kérdésében, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme ebben a tekintetben nem volt megállapítható.

A Testület ugyanakkor felhívja a figyelmet a rendőr megemelt hangja miatt arra, hogy az ilyen és ehhez hasonló esetekben akkor jár el helyesen a rendőr (amellett, hogy megfelelően türelmes, és toleráns), ha felhívja a figyelmet arra, milyen következményei lehetnek, ha az intézkedés alá vont személy nem tanúsít együttműködő magatartást a rendőrséggel.

A Testület álláspontja szerint a rendőri hangnem sértette a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát. Megállapítása szerint azonban a sérelem csekély fokú volt.

7) A panaszos több olyan momentumot megjelölt beadványában, ami a pártatlan eljárást megkérdőjelezi: állítása szerint a rendőrök többször, „tüntetőleg” kezet fogtak az áruházi biztonsági őrökkel, illetve az állítólag megütött nőt nem küldték látteleletet vetetni.

A G.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele azt tartalmazza, hogy a r. őrmester járőrvezető szóban elmondta: többször intézkedtek már az áruházban, ezért törvényszerű, hogy a biztonsági őrök közül többüket látásból ismerik. Az intézkedések alkalmával azonban nem szoktak kezet fogni, ezzel is igyekeznek elkerülni az esetleges részrehajlás látszatát is. A rendőrségi iratokból továbbá kiténik, hogy nem volt szükség látteleletre, ugyanis a rendőrök a megtekintett kamerafelvétel alapján eldöntötték, hogy egyértelműen nem történt szándékos ütés a panaszos részéről.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

Jelen ügyben a Testület – a rendelkezésére álló információk alapján – nem talált olyan körülményt, ami alapján a pártatlan eljárási módra lehetne következtetni, vagy ami alapján a panaszos hátrányos megkülönböztetésben részesült volna. A részrehajlásmentes ügyintézés követelménye vonatkozásában alapjogi sérelem nem történt. A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszolt rendőri intézkedés nem ütközött az Alaptörvényben rögzített diszkrimináció tilalmába.

V.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett a panaszolt esetben, amelynek megfelelően eleget tett (a feljelentés megtételének biztosítása tekintetében ugyanakkor a rendőri kötelezettség, illetve emiatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának tiszteletben tartása nem volt megállapítható). A panaszos feltartóztatása és igazoltatása indokolt volt, nem sértette a panaszos szabad mozgáshoz és személyes adatai védelméhez való jogát (a panaszos igazolványának látóköréből kikerülése kérdését nem tudta a Testület megfelelően tisztázni, ezért jogsérelem ebben a tekintetben nem volt megállapítható). A panaszossal szembeni kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása jogszerű, indokolt és arányos volt, nem sértette a panaszos emberi méltósághoz, illetve testi épséghez való jogát. A rendelkezésére

álló bizonyítékok alapján ugyanakkor nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a szolgálati fellépés megfelelő módja, és a rendőri bánásmód kérdésében, míg a hangnem tekintetében csekély fokú alapjogi sérelmet állapított meg.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantató szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. március 8.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET